

Ny altarskrud till Lye kyrka

av gotländsk damast.

Lye församling har den förmånen att bland sig ha en man av gamla stammen, som tillika med sin maka alltid ansett att socknens kyrka är det centrala i församlingen. Det är lantbrukaren och f. d. fanjunkaren C. Carlsson med fru från Bosarve i Lye.

På silverbröllopsdagen 1927 skänkte makarna till kyrkan 4,000 kr. År 1933 hade summan växt, så att den i det näraste räckte till restaurering av det utomordentligt vackra altarskåpet samt även till värmeledning.

Förra sommaren lät hr Carlsson bekosta pump på kyrkogården, och under senaste vintern har han (fastän 90 år gammal) själv tillverkat ett bord till sakristian.

Båda makarna ha varit flitiga kyrkbesökare, och hr Carlssons röst höres ännu i församlingssången. Fru Carlsson har de senare åren dragits med ohälsa och har därför inte längre kunnat följa sin make på dessa för henne så kära kyrkobesök. Men därför har hennes intresse för kyrkan inte slappnat, och det är hon som nu skänker en ny altarskrud, vilken helt har tillverkats på Gotland.

Antependiet är av rosafärgad damast, vävt av en av Hemslöjdsföreningens kunnigaste väverskor, fru Lydia Petersson i Väte (lärjunge till fru Selma Lithberg, vars förtjänst det är att den gotländska damasten upplever en renessans).

När undertecknad blev ombedd att hjälpa till med denna altarskrud, utgick jag ifrån att den skulle vara av bästa materialier och ett gotländskt arbete samt med motiv från Lye kyrka. Det sistnämnda gjorde mig i början en smula bekymmer, enär altarskåpet är från 1496, och efter några försöksteckningar i denna väg stannade jag för att ramlade ett par hundra år i tiden och ta motiv från målningarna i kyrkans tak, vilka för c:a 30 år sedan övermålades men som man skönjer genom målningen. Lyckligtvis finnes i Museets arkiv en fotografi tagen före barbariet, och det är denna som legat till grund för mönstret till antependiet. Fru Carlsson har själv begärt att få en broderad duva

på antependiets mitt, och denna har uppritats av Licium, liksom även materialier till denna komma därifrån. Det har varit en personlig älskvårdhet av fröken Sofia Widén, förståndare för Licium och vårt lands förnämsta textilkännare samtidigt som utövare, att stå till tjänst med Liciums förstklassiga materialier för broderiet, samt med arbetsbeskrivning till detta, då det övriga ej tagits därifrån, vilket annars är brukligt. Broderiet är däremot gjort här av handarbetslärarinnan vid flickskolan fröken Elsa Gustafson. Materialierna till antependiet liksom altarduken i dräll äro från Gotlands hemslöjdsförening. Duken avslutas med en frans i samma garn.

I Bibliothéque nationale i Paris finnes en liten miniatyr från 1400-talet, där den vita fransen förekommer, och går man längre tillbaka, finner man fransen på »brun»-redan på 1200-talet. De altarskrudar, som finnas bevarade i Sverige, äro de flesta från 1600-talet och avslutas i regel med spets eller broderi, vilket intill våra dagar har bibehållits. Det var därför med stor förvåning, som jag erhöi en linneduk från Dalhems kyrka med frans i samma material, vilken tidigast kan vara från rococotiden eller mitten av 1800-talet. Mönstret tyder på den senare dateringen, då däremot materialet tyder på den förra. Olika experter ha yttrat sig, men full enighet om dateringen råder ännu inte. Det är emellertid denna duk, som givit uppslaget till att de hitintills vävda altardukarna av damast ha avslutats med frans. Det troliga är väl att duken från Dalhem använts till ett bord i sakristian.

Altarskruden kommer att utställas på Hemslöjdsföreningens utställning å läroverkets teckningssal fr. o. m. onsdagen den 13 l. o. m. lördagen den 16 dennes, varefter den kommer att översändas till Lye. — En liten besvikelse för givariön är att stiftets vördade biskop inte är i tillfälle att inviga skruden, vilket hon hade hoppats.

Visby den 11 juni 1934.

Ella Helligren.